

Inhoudelijk verslag *Macbeth* van Opera Spanga;
15 (try-out)-17-19-20-21-24-25-26-27 augustus 2016

op weg naar Leeuwarden Culturele hoofdstad van Europa; drie maal Giuseppe Verdi in Spanga

In de aanloop naar LeeuwardenFryslân2018 produceert Opera Spanga drie maal een opera van Giuseppe Verdi; *Macbeth* in 2016, waarover dit verslag gaat, *La Traviata* in 2017 en in 2018 *Aida* (In Spanga en Valletta, Malta).

Opera Spanga laat met deze drie opera's zien dat Verdi's thematiek en de thema's in de muziek door hun kracht en kwaliteit in de loop der jaren een plaats hebben veroverd in ons universeel bewustzijn.

Het voeden van dit bewustzijn zien wij als een van de belangrijkste taken van kunst.

Kunst mag niet vrijblijvend zijn maar is een middel om bewustwording te prikkelen en ethisch denken te stimuleren en net als bij alle grote kunstenaars dient Verdi's werk een hoger doel; hij wil de mensen middels zijn werk verbinden en laten inzien dat ze het als individu niet redden, maar een gemeenschap vormen, liefst een delende gemeenschap.

Dit verbinden sluit naadloos aan bij het thema dat LeeuwardenFryslân2018 heeft omarmd: 'Iepen Mienskip'.

de juiste repertoire keuze voor ons doel

Wij hebben laten zien dat elke noot die Verdi heeft geschreven iets over de inhoud vertelt. Er is geen noot te veel en de herhalingen zijn een manier om een gevoel, een besef, een psychologisch probleem dieper te laten ervaren.

Verdi's werk spreekt ons op veel lagen aan; op het gebied van het dramatische, het muzikale, het taalkundige en op het gebied van vorm en inhoud. Maar ook vermaakt zij ons door al deze lagen bij elkaar op te tellen.

Opera Spanga spreekt in sterke beelden een taal die duidelijk en theatraal is. Het werk wordt door ons terug gebracht tot hun archaische betekenis, terug tot op het bot. Alleen de zuivere, smakelijk of onsmakelijke ingrediënten mogen overblijven en de zeggingskracht moet onversneden voorgeschoteld worden!

Theaterkrant

"Corina van Eijk, regisseur te Spanga, dat zich tegenwoordig terecht 'het Verona van Weststellingwerf' noemt, heeft zichzelf weer eens driedubbel overtroffen. Zij levert met weinig middelen en mensen een volmaakte uitvoering af van Verdi's opera Macbeth, uit 1848, naar het toneelstuk van Shakespeare.

Haar voorstelling is verrassend, geestig en aangrijpend van de eerste tot de laatste noot. Haar vergaande interpretatie is ook verregaand logisch. Eigenlijk is het onbegrijpelijk dat nooit iemand anders het zo heeft bedacht."

NRC Handelsblad

"Gelukkig is Van Eijk creatief: zo klinkt het koorstuk Patria oppressa via een oude plaat op een koffergrammofoon. Ondanks de beperkte middelen weet Van Eijk er een coherent geheel van te maken; ze brengt Macbeth terug tot een verhaal over macht."

cast en orkest

Opera Spanga werd bij deze productie, door een gebrek aan financiële middelen, gedwongen met een minimum aan orkestleden te werken. Zij deed er alles aan om dit geen sporen achter te laten op het artistieke eindproduct.

De Volkskrant

“Het miniorkest in de kuil weert zich kranig. Het lukt dirigent David Levi meer te tonen dan het skelet van de partituur.”

De minimalisatie van cast en koor was een bewuste dramaturgische keuze van Van Eijk; Verdi breidde Shakespeare's drie heksen uit naar een vrouwelijk koor. Bij ons waren de heksen klonen van Lady Macbeth. We brachten het aantal vrouwen terug naar Shakespeare's omvang van drie.

Dit werkt voor het overgrote deel van het publiek en pers verrassend en geestverruimend.

Theaterkrant

“Toch wordt het verhaal door niet meer dan zeven zangers verteld. Naast het echtpaar Macbeth en de drie heksen zijn er maar twee zangers: Banco (bariton Tim van Broekhuizen), de oorspronkelijke strijdmaker van Macbeth, en Macduff (de Colombiaanse tenor Juan Carlos Echeverry), die hem uiteindelijk overwint en met wie de Lady het eerst nog probeerde aan te leggen.”

“Het is bijna ongelofelijk dat alle zeven even prachtig en krachtig zingen en spelen. De zang wordt hier gelukkig niet versterkt (wat soms immers catastrofaal kan uitpakken). De natuurlijke akoestiek in deze grote tent is verbazingwekkend goed. Dirigent David Levi weet met een orkest van nauwelijks twintig musici het geluid van een enorm symfonieorkest voort te brengen. De prachtige muziek van Verdi komt in alle nuances heel goed tot zijn recht.”

NRC Handelsblad

“Ook worden de dragende rollen uitstekend ingevuld. Bariton Marcel van Dieren opereert als zanger vaak in de luwte, maar bloeit op als Macbeth. Francis van Broekhuizen oogt eigenlijk te aardig om bang van te worden, maar vocaal weet ze te boeien met een voor haar doen licht geluid.”

Volkskrant

“Met de bijbehorende kreetjes smeert sopraan Francis van Broekhuizen alvast haar stem voor een meesterlijke slaapwandelscène. Half zingend, half sprekend levert Van Broekhuizen de karaktertekening die eerder ontbrak. In de stoere bariton van Marcel van Dieren gedijt Macbeth uitstekend, al is meer kleurverschil denkbaar tussen ijzervreter en pyjamaheld.”

speelstijl en regie

We modelleerde de karakters Macbeth en Lady Macbeth naar het fascistische stel Attila en Regina uit de film *Novecento* van Bertolucci.

Van de heksen maakten wij imaginaire wezens, voortkomend uit Lady's wanen.

Aantrekkelijker dan de Lady zelf, en zij wist ze, middels haar onstuitbare intrigante geest, tot leven te wekken voor Macbeth.

Alles waar Opera Spanga haar scherpste en haar originaliteit aan te danken heeft komt voort uit het werk zelf, wij proberen altijd zo adequaat en dramatisch mogelijk te vertalen.

Leeuwarder Courant

“Verdi vond dat zijn op de troon beluste Lady geen beeldschone stem hoeft te hebben. Maar wel een expressieve, effectvolle. En daarover beschikt Francis van Broekhuizen in ruime mate. In haar opkomstaria toont deze bij Opera Spanga veelvuldig ingezette sopraan meteen de ware aard van de Lady. Met haar bijzondere geluid schetst ze in grove lijnen haar niets en niemand ontziende personage. Verdi zou trots zijn geweest.

Ook de titelpartij door Marcel van Dieren liegt er niet om. Bij Van Eijk is Macbeth geen weifelaar, maar een krachtige, op macht georiënteerde man, nauwelijks een haar beter dan zijn vrouw. Dat is onder meer terug te vinden in zijn vele decibellen en achterbakse lachjes. En in een duet waarin hij zich, tegen een achtergrond van rokende autowrakken, gelijkwaardig toont aan de Lady.”

vormgeving en locatie

Voor Macbeth, een opera die zich vooral buiten afspeelt op de heide, op het slagveld, in courtyards etc. bleek Spanga een fantastische locatie. Het uitzicht wijds en diep. We gebruikten de diepte van het toneel optimaal. Dat het gedurende het verloop van de voorstelling buiten echt donker, het diepe duister van de haat, werd gaf de opera een extra lading.

De Volkskrant

“Macbeth staart naar de dolk die hij straks gaat planten in koning Duncan, zijn slapende bevelhebber. Over de ramspoed die de moord opwekt, schreef Shakespeare een drama en Verdi een opera. Geen van tweeën voorzag de betovering die de scène krijgt in de weilanden van het Friese dorp Spanga.”

Theaterkrant

“Het sterke decor (van Jolanda Lanslots, schitterend belicht door Henk Post) bestaat vooral uit een grote tafel en een groot bed van het soort van metaal waar tanks van worden gemaakt. Onder die tafel en ook onder dat bed zit een groot gat, waar de heksen uit tevoorschijn komen en de soldaten in kunnen wegmarcheren. En aan het einde verdwijnen ook mevrouw en meneer Macbeth erin. Er moet, zou je kunnen denken, als verbinding tussen die gaten, een heel onderaards gangenstelsel onder het kasteel van de Macbeths te vinden zijn.

Achter het toneel is de tent waarin de opera wordt gespeeld helemaal open en zien we het landschap: een dijk met verbrande auto's, weilanden met koeien en schapen, heel veel schapen, in vreedzame tegenstelling tot het gruwelijks gebeuren op het toneel en de militaire voertuigen die af en aan rijden.”

relatie tot eerdere projecten en artistieke ontwikkeling

Na het bewandelen van vele artistieke wegen verlangden wij ernaar om al deze expertise in te zetten om opera 'pur sang' te maken. De traditionele theatrale middelen hebben we in al zijn volte benut.

plaats in het veld - ontwikkeling van de discipline - stimulering van de podiumkunsten - publieksopbouw - de regio - spreiding

Ook deze *Macbeth* liet weer zien dat de manier van opera maken, de kwaliteit van ons team, de zangers, de keuze van ons repertoire, de eigenzinnige interpretatie van dit repertoire, ons een geheel eigen positie in het veld oplevert.

De toeschouwers hadden aan *Macbeth* een kluit waar zij in de auto terug naar huis en nog lang op hebben kunnen nakluiven.

ondernemerschap

Om het voortbestaan van ons gezelschap te garanderen investeerden cast en crew 1/3 van hun eigen budget in de voorstelling *Macbeth*.

De gemeente Weststellingwerf en de Provincie Friesland verhoogden hun bijdrage met €10.000. De sponsoring in natura bedroeg ruim €16.000.

realisatie van het project

De voorstelling werd door ruim 400 meer betalende bezoekers bezocht dan begroot waardoor Opera Spanga geen aanspraak hoeft te doen op het Vrienden Van Opera Spanga geld.

marketing en pr

Reclame werd gemaakt d.m.v. het sturen van een flyer en nieuwsbrieven naar onze achterban, het verspreiden van hard copy flyers en posters, het versturen van persberichten naar landelijke en regionale media, het plaatsen van betaalde advertenties en het verkrijgen van gratis lezersaanbiedingen.

We stonden met onbetaalde uitgebreide publicaties o.a. in:

Luister – Parool – Leeuwarder Courant – Trouw - Friesch Dagblad – Dagblad van het Noorden – Opera magazine – Steenwijker Courant – Stellingwerf – Wassenaars Nieuwsblad

We waren te horen op:

BNR Nieuws Radio – 2 achter een volgende weken te gast bij Opium - Omrop Fryslân (diverse malen) – De Ochtenden – De Zieken omroep

Met recensies in:

De Volkskrant – NRC Handelsblad – Leeuwarder Courant – Friesch Dagblad – Theaterkrant – Stellingwerf

<http://www.volkskrant.nl/recensies/fries-landschap-maakt-macbeth-betoverend~a4360308/>

<https://www.lc.nl/cultuur/Macbeth-De-perversie-van-de-macht-21557028.html>

<http://www.theaterkrant.nl/recensie/macbeth-7/opera-spanga/>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2016/08/21/zomeropera-macbeth-in-de-wei-3861899-a1516841>